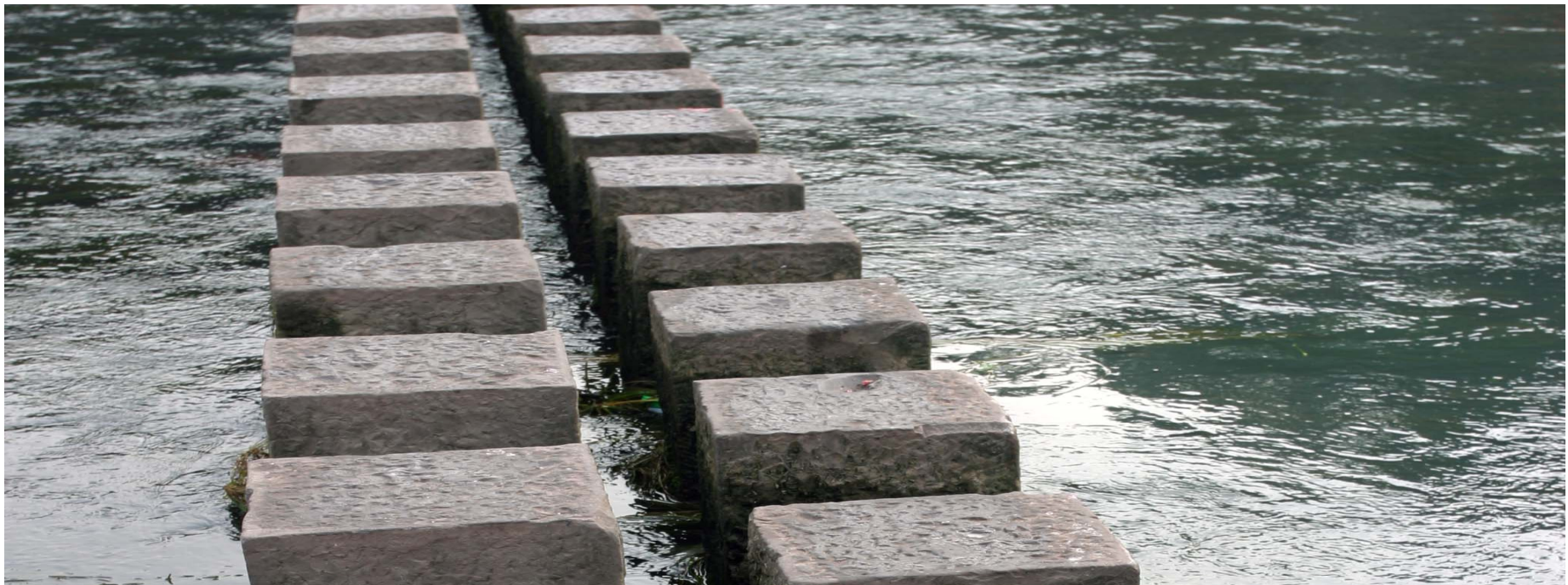

Νομοθετικό πλαίσιο και βέλτιστες πρακτικές Εσωτερικού Ελέγχου σε Ασφαλιστικές Εταιρείες

Ανδρέας Γ. Κουτούπης MIIA, PIIA, CIA, CCSA
Senior Manager, PricewaterhouseCoopers
Internal Audit Services

Εισαγωγή

- Η Εταιρική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα υπήρξε άγνωστη σαν έννοια μέχρι το 2000, έτος κατά το οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς με την 5/204/14-11-2000 υποχρέωσε τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις σε συμμόρφωση με συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς για την λειτουργία και δράση τους, όπως και των συνδεόμενων με αυτές προσώπων.
- Ο Νόμος 3016/17-5-2002 περί Εταιρικής Διακυβέρνησης καθόρισε υποχρεωτικούς κανόνες συμπεριφοράς για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις.
- Πράξη Διοικητή Αριθμ. 2577/9.3.2006.
Καθορίζει τις βασικές αρχές και τα κριτήρια, τα οποία θα πρέπει να πληρούνται από κάθε πιστωτικό ίδρυμα και από τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, ως προς την επάρκεια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ), σε ατομικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο ομίλου.

Εισαγωγή

- Νομοσχέδιο που τροποποιεί τον Ν.Δ. 400/70 και εισάγει οργανωτικές υποχρεώσεις:
  - Υπεύθυνος Εσωτερικού Ελέγχου.
  - Υπεύθυνος Διαχείρισης Κινδύνων.
  - Καλή διοικητική/λογιστική οργάνωση.
  - Κατάλληλες διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου.
  - Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας.

Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου - Προβληματισμοί

- Μη ύπαρξη σχετικού νομοθετικού πλαισίου που να προβλέπει την υποχρεωτική σύσταση Επιτροπών Ελέγχου, δεν ισχύει το ίδιο για τις εισηγμένες και μη Τράπεζες όπου απαιτείται η λειτουργία Επιτροπής Ελέγχου.
- Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (όταν υπάρχει) εγκρίνεται από διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης που αποτελούν υποκείμενα ελέγχου.
- Μη ύπαρξη καταγεγραμμένου αντικειμενικού σκοπού (scope & objective) σε σχετικό καταστατικό (Charter) της μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (η σε ξεχωριστό έγγραφο), κατάλληλα εγκεκριμένο, καθώς επίσης και αναλυτικές διαδικασίες λειτουργίας.
- Τόσο οι γραμμές αναφοράς, όσο και οι αρμοδιότητες των Εσωτερικών Ελεγκτών δεν είναι ξεκάθαρες.
- Περιορισμός της αποστολής των υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου.
- Οι επιχειρήσεις δεν πιστεύουν ιδιαίτερα στις ικανότητες των Εσωτερικών Ελεγκτών που έχουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους.

Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου - Προβληματισμοί

- Εσωτερικοί Ελεγκτές που δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και εμπειρία στο αντικείμενο του Εσωτερικού Ελέγχου απασχολούνται σε εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις.
- Στις εταιρείες που καταρτίζεται ετήσιο πλάνο ελέγχου δεν τεκμηριώνεται η εστίαση στον κίνδυνο (λειτουργικός, κ.λπ.), αλλά βάσει προγενέστερης εμπειρίας των ελεγχόμενων μονάδων.
- Έλλειψη στενής συνεργασίας της υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνων με την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου.
- Οι εκθέσεις αποτελεσμάτων δεν είναι τυποποιημένες ώστε να διευκολύνεται η αναπαραγωγή τους.
- Οι υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου δεν έχουν αναπτύξει πρότυπα μέτρησης της απόδοσης (Performance Measures) για την εκτέλεση των εργασιών τους, συσχέτιση κόστους - οφέλους (Cost - Benefit analysis), καθώς επίσης και ως προς το βαθμό ικανοποίησης των ελεγχόμενων.

Αξιολόγηση Κινδύνων και Κατάρτιση Πλάνου Ελέγχου

Η ροή που ακολουθείται προκειμένου να καταρτιστεί το Πλάνο Ελέγχου είναι:

- i. Αναγνώριση Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων,
- ii. Αναγνώριση Βασικών Κινδύνων,
- iii. Βαθμολόγηση Κινδύνων,
- iv. Εκτίμηση Ελεγκτικών Αναγκών,
- v. Κατάρτιση Πλάνου Ελέγχου.

Πρόγραμμα Ελέγχου

- Το πρόγραμμα ελέγχου αποτελεί τον οδηγό διενέργειας του ελέγχου. Περιλαμβάνει αναλυτικά βήματα τα οποία κατευθύνουν με συγκεκριμένες οδηγίες τον ελεγκτή στην διεκπεραίωση του ελεγκτικού έργου του.
- Αναφέρει όλες τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του ελέγχου.
- Ιδανικά συσχετίζει τα αναλυτικά βήματα ελέγχου με τις πολιτικές - διαδικασίες της επιχείρησης και τους σχετικούς κινδύνους.
- Το πρόγραμμα ελέγχου αποτελεί ένα δυναμικό έγγραφο που εξελίσσεται ταυτόχρονα με την πορεία του ελέγχου.

Εκθέσεις Ελέγχου

Η έκθεση ελέγχου είναι γραπτό κείμενο, το οποίο παρουσιάζει τον σκοπό, τον στόχο και τα αποτελέσματα του ελέγχου. Τα αποτελέσματα του ελέγχου συμπεριλαμβάνουν ευρήματα, εισηγήσεις, σχόλια διοίκησης και ημερομηνία - υπεύθυνο υλοποίησης.

Η έκθεση ελέγχου θα πρέπει να είναι:

- Αντικειμενική,
- Ξεκάθαρη,
- Ακριβής,
- Εποικοδομητική,
- Έγκαιρη.

Εκθέσεις Ελέγχου

- **Αναλυτικές εκθέσεις ελέγχου:**
Ευρήματα, εισηγήσεις και αναλυτικά σχόλια της διοίκησης.
- **Εκθέσεις ελέγχου που απευθύνονται σε υψηλόβαθμα στελέχη:**
Περίληπτική εισαγωγή για την εταιρία, συμφωνία ελέγχου, σκοπός του ελέγχου, περίληψη των κύριων ευρημάτων.
- **Αναφορές προς την ελεγκτική επιτροπή:**
Περίληψη των κύριων ευρημάτων.

SOLVENCY II – Προτεινόμενες Καλές Πρακτικές Ελέγχου

Σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης

- Καθορισμένες και ξεκάθαρες γραμμές αναφοράς, αποτελεσματική κατανομή των αρμοδιοτήτων καθώς και καταγεγραμμένες πολιτικές & διαδικασίες.
- Επανεξέταση των πολιτικών & διαδικασιών σε ετήσια βάση και κατόπιν έγκριση τους από το Δ.Σ. της εταιρείας.

Criteria for key functions at all time: fit and proper

Risk Management	Internal control
Risk Management function	Compliance function
Internal audit	Actuarial function
Internal Audit function	

SOLVENCY II – Προτεινόμενες Καλές Πρακτικές Ελέγχου

- Προσαρμογή Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (System of Internal Controls) σύμφωνα με:
  - Τη φύση, κλίμακα και πολυπλοκότητα της επιχείρησης,
  - Τον προκαθορισμένο βαθμό συγκέντρωσης και μεταβίβασης της εξουσίας (centralization and delegation of authority),
  - Την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των πληροφοριακών συστημάτων,
  - Τον ανεκτό επίπεδο κινδύνου κάθε επιχείρησης,
- Διοικητικό όργανο αρμόδιο για:
  - Την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου που να είναι σύμφωνη με τις οδηγίες και την στρατηγική της εταιρείας,
  - Την κατάλληλη και ξεκάθαρη εφαρμογή δραστηριότητας ελέγχων, καθώς και την διαδικασία αναφορών.

SOLVENCY II – Προτεινόμενες Καλές Πρακτικές Ελέγχου

- Επικοινωνία και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των εργασιών Εσωτερικού Ελέγχου μέσω περιοδικών εκθέσεων προς τη Διοίκηση ως προς το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου:
  - Κατάλληλος διαχωρισμός αρμοδιοτήτων, ξεκάθαρες γραμμές αναφοράς και αρμοδιότητες.
- Υπηρεσία Κανονιστικής συμμόρφωσης για την αναγνώριση, εκτίμηση, συμβουλή, έλεγχο και αναφορά ως προς την έκθεση κινδύνων συμμόρφωσης.
- Υλοποίηση των μηχανισμών ελέγχου καθώς και διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της καταλληλότητας τους.
- Κατάλληλος διαχωρισμός αρμοδιοτήτων και ξεκάθαρες γραμμές αναφοράς και αρμοδιότητες.
- Διοικητικό όργανο αρμόδιο για:
  - Την παροχή των κατάλληλων οδηγιών ενός ικανού συστήματος μέτρησης δικλείδων ασφαλείας που να είναι σύμφωνες με το νομοθετικό πλαίσιο.
  - Την σύσταση τέτοιας κουλτούρας που να αναδεικνύει την σημαντικότητα των μηχανισμών Εσωτερικού Ελέγχου σε όλο το προσωπικό της εταιρείας.

Υπηρεσία Κανονιστικής Συμμόρφωσης

Κίνδυνος συμμόρφωσης ορίζεται ως ο κίνδυνος των νομικών κυρώσεων που μπορεί να προκύψει σε σχέση με υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς. Ο κίνδυνος συμμόρφωσης μπορεί να έχει αντίκτυπο στα οικονομικά αποτελέσματα μιας εταιρείας (ζημιά) και κατά συνέπεια και στην φήμη της.

Η υπηρεσία Κανονιστικής συμμόρφωσης θα πρέπει:

- να αναγνωρίζει, να αξιολογεί, να ελέγχει και να παράγει σχετικές εκθέσεις σε σχέση με την έκθεση κινδύνων συμμόρφωσης,
- να αξιολογεί πιθανές επιπτώσεις στο νομοθετικό πλαίσιο ως προς την λειτουργία της εταιρείας, καθώς επίσης και την αναγνώριση του κινδύνου συμμόρφωσης,
- να συμβουλεύει την διοίκηση όσον αφορά την συμμόρφωση με υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς

Μέρος των λειτουργιών της υπηρεσίας της Κανονιστικής Συμμόρφωσης, κυρίως όσον αφορά μη σημαντικές λειτουργίες, θα μπορούσε να αναληφθεί από την υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ως μέρος του συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Διαχείριση Κινδύνων

- Το σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων θα πρέπει να προβλέπει προληπτικά μέτρα μέτρησης και καταπολέμησης όλων των κινδύνων (λειτουργικός, αγοράς, κ.λ.π.)
- Το σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων θα πρέπει να στηρίζεται από καθορισμένη οργανωτική δομή καθώς και από ένα κατάλληλο σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους κινδύνους και τη φύση της εταιρείας.
- Το σύστημα διαχείρισης κινδύνων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα κάτωθι:
  - Τους κινδύνους που χαρακτηρίζουν τις Ασφαλιστικές εταιρείες
  - Τους κινδύνους που παρόλο ότι δεν σχετίζονται άμεσα με τις Ασφαλιστικές εταιρείες, είναι η βάση για την δραστηριότητα τους

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Επαρκής και αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου βάσει συγκεκριμένων πολιτικών και διαδικασιών οι οποίες καταρτίζονται την διοίκηση ώστε να επιτύχουν τα κάτωθι:

- Επάρκεια και αποτελεσματικότητα των λειτουργιών της εταιρείας,
- Διαθεσιμότητα και εγκυρότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων της εταιρείας,
- Επάρκεια των απαραίτητων δικλίδων ασφαλείας (σημείων ελέγχου),
- Συμμόρφωση με τους υφιστάμενους νόμους και κανονισμούς καθώς και με τους κανονισμούς και τις αρχές της εταιρείας που ισχύουν εσωτερικά (από τη Διοίκηση σύμφωνα με τις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης)

Ανδρέας Γ. Κουτούπης ΜΙΙΑ, ΡΙΙΑ, CIA, CCSA
Senior Manager, PricewaterhouseCoopers
Internal Audit Services

Ευχαριστώ.

